Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	K2-12C/19/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7223204253
Dátum vydania rozhodnutia:	19. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Petra Hrebíčková
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2024:7223204253.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Petrou Hrebíčkovou v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, D. E., zastúpený Advokátskou kanceláriou Prof. JUDr. Ján Kľučka, CSc., s.r.o., IČO: 54 725 542, so sídlom Ku Potoku 4, Košice, proti žalovanému: Slovenská republika, v ktorej mene koná Ministerstvo vnútra SR, IČO: 00 151 866, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch,

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 4.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti (o zaplatenie 6.000 eur) žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi proti žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou došlou súdu dňa 31.5.2023 domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 10.000 eur za porušenie práva Európskej únie Slovenskou republikou, a to konkrétne povoleného limitu pracovnej doby stanoveného v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“).

2. Žalobca žalobu skutkovo zdôvodnil tým, že ako príslušník Hasičského a záchranného zboru SR má opakovane nariaďovaný výkon práce v 16 hodinových zmenách, po ktorých nasleduje 8 hodinová pohotovosť, po ktorej 24 - hodinovej zmene nasledujú 2 dni voľna, pričom takto dochádza k pravidelnému prekračovaniu 48 hodín za obdobie 7 dní. Z uvedeného je zrejmé, že každý hasič pracujúci na zmeny bežne strávi na pracovisku týždenne viac ako 48 hodín. Takéto rozvrhnutie pracovných zmien podľa vnútroštátneho práva je rozporné s úpravou maximálneho pracovného času garantovaného článkom 6 písm. b) Smernice, v zmysle ktorého členské štáty majú povinnosť prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas u každého pracovníka vrátane nadčasov v období 7 dní neprekročil 48 hodín. Žalobca poukázal na to, že zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „ZoHZZ“), ktorým sa spravujú pomery hasičov, uvádza v Prílohe č. 4 k zákonu, že do jeho znenia bola prebratá Smernica, no v skutočnosti tomu tak nie je a služobná pohotovosť nariaďovaná žalobcovi nie je súčasťou služobného času. V tomto smere sa ZoHZZ, ako právna úprava lex specialis, odlišuje od ustanovenia § 96 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZP“), ktorý zohľadňuje Smernicu a na ňu nadväzujúcu judikatúru Súdneho dvora EÚ (ďalej len „SDEÚ“), no v zmysle § 193 ZP sa Zákonník práce na právnu kvalifikáciu pohotovosti príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Žalobca má za to, že nedostatkom ZoHZZ je aj neprebratie ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice, ktorý stanovuje maximálny týždenný pracovný čas, ako aj fakt, že ZoHZZ nepovažuje služobnú pohotovosť

za súčasť týždenného pracovného času. Takáto úprava nie je v súlade s článkom 2 ako ani článkom 6 písm. b) Smernice, čo zakladá zodpovednosť Slovenskej republiky a jej povinnosť náhrady škody takto postihnutým jednotlivcom v rámci a prostredníctvom súdnych konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Takto sa na území Slovenskej republiky nezaručuje plná účinnosť únioového práva, čo je napokon v rozpore s článkom 4 Konsolidovaného znenia Zmluvy o Európskej únii z roku 1992.

3. Žalobca k žalobe pripojil aj výpis z dochádzkového systému SAP za obdobie od 05/2020-03/2022 a za obdobie od 12/2022 do 04/2023. Takto má žalobca za to, že mu vznikla ujma vo forme straty možnosti odpočinku, za čo žiadal priznať náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur. V žalobe poukázal na rozhodnutia SDEÚ vo veciach C - 429/09 G. Fuß, C - 437/05 J. Vorel, C - 397/01 Pfeiffer, z ktorých vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice bude mať priamy účinok priznávajúci právo jednotlivcom, ktoré budú môcť uplatniť pred vnútroštátnymi súdmi. Na strane druhej však pokiaľ pôjde o uplatnenie práva na náhradu škody, ako aj spôsob jej výpočtu, bude na vnútroštátnom práve každého členského štátu, aby za súčasného rešpektovania zásady rovnocennosti a efektivity určilo odpovede na tieto otázky, nakoľko Smernica už ďalší návod v tomto smere nedáva. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych normách nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada rovnocennosti) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému zaťaženiu jednotlivcov pri získaní tejto náhrady pred vnútroštátnymi súdmi (zásada efektivity). Úlohou vnútroštátneho súdu v tomto procese bude tiež posúdiť, či cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, či porušenie tejto normy bolo dostatočne závažné a či medzi takýmto porušením a následnou škodou spôsobenou jednotlivcovi existuje príčinná súvislosť, ako to bolo uvedené aj v bode 47 rozhodnutia SDEÚ C - 429/09 G. Fuß.

4. Žalobca má za to, že v danom prípade boli splnené podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR za porušenie jeho práva vyplývajúceho z článku 6 písm. b) Smernice, čo opiera predovšetkým o rozhodnutie SDEÚ C - 429/09 G. Fuß. Podľa záverov SDEÚ v predmetnej veci sa ustanovenia Smernice vzťahujú aj na postavenie hasičov zamestnaných vo verejnom sektore, a pokiaľ takýto hasič odpracoval týždenný pracovný čas presahujúci limit stanovený článkom 6 písm. b) Smernice, môže sa domáhať vyvodenia zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu a priznania nároku na náhradu škody, nakoľko článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok priznávajúci právo jednotlivcom, ktoré môžu takto uplatniť pred vnútroštátnymi súdmi. Tu sa potom uplatnia usmernenia SDEÚ, v zmysle ktorých: 1.) tu musí existovať únioové právo, pričom bolo potvrdené, že článok 6 písm. b) Smernice predstavuje dôležité pravidlo sociálneho práva EÚ, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, príp. obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu priamo domáhať na vnútroštátnom súde. 2.) porušenie únioového práva musí byť dostatočne závažné. V tejto súvislosti žalobca opäť poukázal na závery z rozhodnutia C - 429/09 G. Fuß, kde SDEÚ konštatoval, že nedodržanie požiadaviek uvedených v článku 6 písm. b) Smernice bolo zjavným porušením práva EÚ. 3.) existencia príčinnej súvislosti, pričom je na vnútroštátnom súde, aby overil, či existuje príčinná súvislosť medzi porušením únioového práva a škodou, ktorá jednotlivcovi vznikla v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by ináč mal nárok pri plnom rešpektovaní zásady zakotvenej v článku 6 písm. b) Smernice.

5. Žalobca v žalobe tiež poukázal na to, že v slovenskom právnom poriadku absentuje osobitná úprava týkajúca sa konania o náhradu škody spôsobenej porušením únioového práva, ako aj spôsobu výpočtu takto vzniknutej škody u jednotlivca. Žalobca sa domnieva, že táto škoda má nemajetkovú povahu a v danej situácii sa môžu použiť pravidlá zakotvené v ustanoveniach § 11 - 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), nakoľko predmetné ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únioového práva. Tu žalobca zdôraznil, že podmienky uplatnenia vnútroštátnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa OZ sú v zásade identické s tými, ktoré sú obsiahnuté v režime únioovej zodpovednosti, nakoľko sa tu tiež predpokladá existencia zásahu spôsobilého privodiť nemajetkovú ujmu, tiež musí ísť o zásah neoprávnený, teda v rozpore s objektívnym právom a napokon, že musí existovať príčinná súvislosť medzi uvedenými podmienkami. Žalobca má za to, že tieto podmienky boli naplnené a vznikol mu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyčíslený v žalobe v sume 10.000 eur.

6. Súd dňa 26.7.2023 doručil žalovanému žalobu s prílohami, aby sa vyjadril k žalobe.

7. Žalovaný sa k žalobe vyjadril v podaní došlom súdu dňa 9.8.2023, v ktorom v prvom rade poukázal na vymedzenie pôsobnosti Smernice zakotvenej v článku 2 Smernice 89/391/EHS, kde v odseku 1 sa nachádza pozitívne a v odseku 2 negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice. Podľa odseku 2 sa Smernica nebude uplatňovať na určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany, pričom vzhľadom na charakter činností vykonávaných príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru a s tým spojený rozvrh ich služobného času má žalovaný za to, že Smernica sa na hasičov nevzťahuje v plnom rozsahu, a preto ani nemohlo dôjsť k porušeniu ich práv v zmysle dotknutej Smernice. Podľa názoru žalovaného, štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vykonávajúcich zásahovú činnosť, ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice podľa článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Poukázal na rad ustanovení ZoHZZ, zákona č. 129/2002 Z.z. o integrovanom záchrannom systéme, zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, z ktorých má vyplynúť, že Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci, vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, čo bude patriť v plnej miere do pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Z vyššie uvedeného tak možno vyvodiť záver, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS, ako aj negatívne vymedzený v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Z toho podľa žalovaného vyplýva, že smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Žalovaný poukázal na to, že ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z.z. a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza.

8. Žalovaný ďalej namietol svoju pasívnu vecnú legitimáciu s poukazom na to, že v prípade netransponovania smernice alebo pre nesprávnu transpozíciu smernice môže žalobu podať Európska komisia priamo na SDEÚ alebo fyzická, príp. právnická osoba, ktorá bola priamo dotknutá, resp. u ktorej došlo k porušeniu/poškodeniu jej práv, a to priamo na vnútroštátny súd členského štátu EÚ.

9. Následne sa žalovaný podrobne vo svojom podaní venuje transpozícii článkov Smernice 2003/88/ES ako reakciu na tvrdenie žalobcu o nesprávnej transpozície tejto smernice. Zmysel článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Predmetné ustanovenia teda definujú služobný čas príslušníka hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. ďalej jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona č. 315/2001 Z. z. a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale ako už bolo uvedené vyššie, svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 1 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalobca zrejme v tejto súvislosti opomenul, že ním citované ustanovenia zákona, najmä § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1, rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.) a slová v § 92 ods. 1 zákona len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný súčasne poukazuje aj na čl. 15 Smernice 2003/88/ES, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2016, ktorá vo väzbe na citované ustanovenia zákona v článku 8 s nápisom „Služobný čas“ rozvrhuje služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. V tejto

súvislosti neobstojí ani tvrdenie žalobcu opierajúce sa o znenie § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. ktorý vymedzuje, čo sa posudzuje ako vykonávanie štátnej služby. Podľa žalobcu služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, čo odvodzuje od skutočnosti, že sa v tomto ustanovení neuvádza služobná pohotovosť v štátnej službe. Žalovaný poznamenáva, že v cit. ustanovení sa neuvádza ani služobná pohotovosť v štátnej službe, ale ani samotný výkon štátnej služby, pretože v tomto ustanovení ide o výpočet časov, súvisiacich s činnosťami (napr. zvyšovania kvalifikácie, účasť na rekondičnom pobyte, ale napr. aj dovolenka, materská dovolenka, rodičovská dovolenka), ktorým zákon priznáva na vymedzené účely (napr. sociálne zabezpečenie) rovnaké účinky, ako keby v tom čase príslušník alebo príslušníčka Hasičského a záchranného zboru skutočne vykonávali štátnu službu. Explicitnejšie rozlíšenie jednotlivých častí služobného času je teda upravené v Kolektívnych zmluvách pre príslušníkov HaZZ pre rok 2019-2020, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 17 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 7 hodín v jednej 24 - hodinovej zmene.“ Vzhľadom na uvedené žalovaný má za to, že vyššie uvedené ustanovenia§ 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z., ako aj ustanovenia kolektívnych zmlúv plne transponujú čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES. K transpozícii čl. 6 Smernice 2003/88/ES žalovaný poukázal na znenie zákona č. 315/2001 Z.z., ktorý upravuje limity služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle ust. § 85 zákona č. 315/2001 Z.z. Podľa § 91 ods. 3 zákona možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Z § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne. Vtedy však nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. Podľa jeho názoru bol čl. 6 Smernice 2003/88/ES transponovaný správne.

10. Žalovaný teda uvádza, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. K nároku na náhradu škody žalovaný najprv uviedol svoj názor, že Článok 6 Smernice 2003/88/ES je spomenutý v článku 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členským štátom aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku, za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia (ako to je v tomto prípade) keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Avšak pre prípad, že súd dospeje k názoru, že odchylná úprava nie je možná, žalovaný uviedol, že má za to, že žalobca neosvedčil žiadnym spôsobom, že mu vznikol nárok na náhradu škody. V prvom rade uvádza, že mu nie je zrejmé, ako mohla žalobcovi vzniknúť škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný chce zdôrazniť, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak v zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t.j. žalobcu. To znamená, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, ale iba na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícií. Pokiaľ súd, napriek všetkým doteraz uvedeným skutočnostiam, dospeje k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C- 46/93 Brasserie du Pécheur (bod 84) by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo

obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný by chcel zdôrazniť, že žalobca do dnešného dňa nevyvinul žiadnu snahu na to, aby vzniku škody (ujmy) predišiel. To znamená, že žalobca žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu, nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Podľa zásady, ktorá je spoločná právnym systémom členských štátov, musí totiž poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musia znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky D. a i / Rada a komisia, C-104/89 a C- 37/90). Žalobca však nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel. Žalovaný tiež poukázal na to, že nie je dôležitý plán služieb, ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia a odkázal pri tom na tabuľku , ktorú v tejto súvislosti vyhotovilo Krajské riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Košiciach. Ohľadom formy a spôsobu výpočtu náhrady škody žalovaný odkazuje na rozsudok ESD C- 429/09 G. Fuss a rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa, č. k. 8C/25/2017 zo dňa 23.12.2019. Žalovaný má za to, že čo sa týka posúdenia, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva na maximálny 48hodinový týždenný pracovný čas, je potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých žalobca reálne nebol k dispozícii zamestnávateľovi, teda v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov. Žalobca v žalobe vychádzal len z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6mesiacov. Pripomenul, že dôkazné bremeno je na žalobcovi. Napokon žalovaný s poukazom na výšku náhrad, ktoré sú priznávané obetiam trestných činov a rozhodovaciu prax namietol neprimeranú výšku požadovanej škody. Poukázal na to, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd priznať iba, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania je existencia závažnej ujmy, ktorú podľa žalovaného žalobca nepreukázal. Podľa žalovaného, žalobcom uplatnená výška nemajetkovej ujmy je zjavne neprimeraná, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu neporovnateľne vyššia. Spolu s vyjadrením žalovaný predložil vlastný výpočet, podľa ktorého nedošlo v referenčných 6 mesačných obdobiach k prekročeniu týždenného pracovného času, podľa neho referenčné obdobie je možno vyhodnotiť len v celosti, pretože priemerný týždenný pracovný čas sa dá vypočítať iba za celé referenčné obdobie.

11. Žalobca v replike doručenej súdu dňa 11.10.2023 (č.l. 69), že predmetom konania je žaloba o zaplatenie nemajetkovej ujmy za porušenie práva EÚ Slovenskou republikou. Zo žaloby vyplýva, že do zákona č. 351/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore sa v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice nepremietlo ustanovenie jej čl. 6 písm. b) o 48-hodinovej týždennej pracovnej dobe pre hasičov, čím došlo k porušeniu úniového práva žalobcu. Nemajetkovú ujmu, ktorú dôsledkom toho žalobca utrpel, si uplatňuje pred konajúcim súdom. Nakoľko žalovaná Slovenská republika ako členský štát EÚ neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Porušenie čl. 6 písm. b) tejto Smernice voje vo vzťahu k žalobcovi dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu, a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-429/09). Žalovaná je Slovenská republika podľa § 21 Občianskeho zákonníka a pokiaľ je účastníkom O-P vzťahov štát, je právnickou osobou. Za riadnu transpozíciu smernice zodpovedá členský štát EÚ, teda Slovenská republika. Nakoľko nedošlo k riadnemu prebratiu citovanej smernice, je Slovenská republika pasívne legitimovanou v predmetnom konaní.

12. K pôsobnosti Smernice 2003/88/ES žalobca uviedol, že v zmysle ustálenej judikatúry SDEÚ nie je možné súhlasiť s tvrdením žalovaného, že sa Smernica 2003/88/ES nevzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej obrany vykonávané Hasičským a záchranným zborom. Výnimka uvedená v

článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia, napr. katastrofa, keď nebude možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy. Aj v rozhodnutí C - 518/15 R. Matzaka bolo vyslovené, že Smernica sa má uplatniť aj na činnosti hasičského zboru. V súvislosti s transpozíciou príslušných ustanovení Smernice uviedol, že z predložených listinných dôkazov jednoznačne vyplýva, že súčet služobného času žalobcu v dôsledku výkonu štátnej služby a nariadených služobných pohotovostí prekračuje 48 hodinový týždenný pracovný čas, čo v konečnom dôsledku nespochybnil ani žalovaný. Takto napriek tvrdeniam žalovaného o správnej transpozícií Smernice je praktickým dôsledkom aplikácie ustanovení ZoHZZ to, že negarantuje maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Žalobca bežne strávi na pracovisku týždenne 57,95 hodiny, čo je v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES.

13. Žalobca tiež zdôraznil, že žiadne ustanovenie ZoHZZ nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času, nakoľko len „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby“ a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Nariadená služobná pohotovosť nie je považovaná za výkon štátnej služby, nakoľko len odráža stav pripravenosti hasiča na prípadné vykonanie štátnej služby v prípade, ak k nej bude povolaný. Smernica však nepozná žiadnu „prechodnú“ kategóriu medzi pracovným časom a časom odpočinku tak ako ZoHZZ vo forme služobnej pohotovosti hasiča na pracovisku. Žalobca poukázal opäť na rozhodovaciu činnosť SDEÚ, v zmysle ktorej sa pracovná pohotovosť na pracovisku považuje za pracovný čas, pretože zamestnanec je k dispozícii zamestnávateľovi a pracovnú pohotovosť nemožno považovať za čas odpočinku. Pravidelné prekračovanie maximálnej týždennej služobnej doby hasičov pre to, že ich pohotovosť nebola považovaná za súčasť služobnej doby, hoci tak malo v zmysle úniového práva byť, zakladá porušenie článku 6 písm. b) Smernice a zakladá zodpovednosť štátu za náhradu takto spôsobenej škody. Štát bude vždy zodpovedný za takéto porušenie, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa porušenia dopustil.

14. Žalobca v reakcii na tvrdenia žalovaného zdôraznil, že záväzok garantovať priemerný 48 hodinový týždenný pracovný čas bude existovať aj vo vzťahu k referenčnému obdobiu, nakoľko ani Smernica nespája s určením referenčných období pre štáty možnosť nerešpektovať záväzok vyplývajúci z článku 6 písm. b) Smernice. Žalobca má za to, že bola nesprávne transponovaná Smernica, nakoľko za súčasť služobnej doby hasičov sa v zmysle právnej úpravy ZoHZZ nepovažuje ich pracovná pohotovosť na pracovisku, čo je v zjavnom rozpore s článkom 2 ods.1 a 2 Smernice. Takto dochádza k vzniku škody, a to na súkromnom a rodinnom živote hasičov nútených vykonávať službu nad priemerný týždenný pracovný čas stanovený Smernicou, pričom k odstráneniu tohto stavu by bola potrebná legislatívna zmena ZoHZZ a nie rôzne individuálne kroky hasiča voči svojmu zamestnávateľovi. Dlhodobé nerešpektovanie maximálneho týždenného pracovného času podľa Smernice sa môže prejaviť v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie (na jeho úroveň a kvalitu) a tiež na ich celkovú fyzickú a/alebo morálnu integritu. Preto odpočinok pracovníka by mal byť dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie (článok 2 bod 9 Smernice).

15. Žalovaný v duplike doručenej súdu dňa 3.11.2023 zotrval na svojej doterajšej argumentácii a ním uplatnených námietkach. Zotrval na tvrdení, že žalobca nepreukázal, že pracoval nad limit 48 hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho zo Smernice a nepreukázal ani vzniknutú ujmu. Poukázal na stanovisko Krajského riaditeľstva HaZ Zboru v Košiciach, podľa ktorého v rámci jednotlivých 6 mesačných referenčných období nedošlo u žalobcu k prekročeniu týždenného limitu 48 hodín. Žalovaný predložil súdu tabuľku s výpočtom odpracovaného času žalobcom, pričom podľa nej v referenčných 6 mesačných pevných obdobiach nedošlo k prekročeniu 48-hod. týždenného maximálneho pracovného času. Zotrval na tvrdení, že žalobca nepreukázal závažnú ujmu.

16. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie, a to listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah spisu, účastníckou výpoveďou žalobcu, z ktorej vyplynulo, že si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie od 05/2020-03/2022 a za obdobie od 12/2022 do 04/2023 (za 29 mesiacov). Je hasičom špecialistom, má na starosti povodňovú službu, vodivod, špecializáciu viazač bremien, pilčík, lezec a potápač. So špecializáciou sú spojené aj viacdňové školenia (2-3 dňové), mimo pracoviska

napr. Lešti v Žiline. Pracovné zmeny sú 16 hod., nasleduje 8 hodinová pohotovosť. Počas pohotovosti na pracovisku si síce môže žalobca oddýchnuť, ale je to stav pohotovosti a akonáhle je vyhlásený poplach, tak sa to mení na prácu nadčas. Ide o to, že keby rátali tri 24 hod. zmeny a mali 3 dni voľna, tak by sa to prejavilo na tom, že by boli oddýchnutejší. Skúsili im to dávať ako 12 hod. pracovnú zmenu a následne mal 2 dni, 2 noci a 4 dni voľna. Snažili sa jedno obdobie, aby nevznikali nadčasové hodiny. Žalobca uviedol, že je ženatý, má dve deti, ktoré sú školou povinné. Keď má napr. 24 hod. zmenu, tak ich nestíha odniesť do školy, počas troch dní ich raz stihne odniesť, napr. musí syna odniesť omnoho skôr časovo do školy, tým pádom tam deti čakajú ešte pred vyučovaním, rovnako sa to deje po škole, že na neho čakajú dve hodiny v škole. Prejavuje sa to aj tak, že keď príde po práci, kde je celý deň, prípade má tú 24 hod. zmenu, tak je podráždený a nervózny. Pri tých 24 hod. zmenách to vychádza tak, že v podstate má 2 dni voľna a vychádza to tak, že jeden víkend v mesiaci je doma. Vôbec nemá voľný čas na svoje koníčky. Napríklad budúci týždeň má nariadenú 12 hodinovku do 19:00 hod., potom má odísť a následne sa vrátiť a utorok, stredu má 8 hod. školenie a štvrtok má zase 24 hod. zmenu. Keď to zráta na mesiac, tak mu to vychádza, že je v mínuse 2-3 hodiny. Ide mu hlavne o to, že keď je už v práci 24 hod., tak aby sa to zohľadnilo v súlade so smernicou. Odpočinok v podobe dvoch dní voľna pre ďalšou zmenou nepovažuje za dostatočný, nakoľko po zmene je unavený, keď nemá službu, tak má nejaké školenie, preto mu vyhovovali tie 12-tky, ktoré boli chvíľu zavedené. Aj keď má nariadenú pracovnú pohotovosť a je na pracovisku vyhradený priestor na oddych, nemožno hovoriť o oddychu v pravom slova zmysle, lebo niekedy za noc trikrát zaznie gong, ktorý hlási výjazd, takže sa rozbúši srdce, nie je to oddych. Právny zástupca žalobcu uviedol, že aj pri zohľadnení nerovnomerného rozvrhnutia pracovného času, t.j. či už pri 4 mesačnom alebo 6 mesačnom referenčnom období, dochádza k prekročeniu max. 48 týždenného pracovného času. V období od 01 do 04/2018 odpracovaný čas žalobcu predstavoval v priemere 49,247 hodín/ týždeň, od 05/2018 do 08/2018 predstavoval priemerný odpracovaný čas žalobcu 48,177 hodín/ týždeň, od 01/2019 do 04/2019 priemerný odpracovaný čas predstavoval 51,257 hod./týždeň. K prekročeniu dochádzalo aj pri referenčnom 6 mesačnom období, napr. za obdobie 01-06/2018 priemerný odpracovaný čas u žalobcu predstavoval 48,11 hod./týždeň, za obdobie 07-12/2018 predstavoval priemerný čas 48,3 hod/ týždeň, za obdobie 01-06/2019 priemerný pracovný čas u žalobcu činil 50,7 hod/týždeň.

17. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že neuznáva nárok žalobcu ani čo do základu, ani do výšky, odkázal na svoju písomnú argumentáciu. Poukázal na to, že čl. 16 písm. b) Smernice hovorí o 4 mesačných referenčných obdobiach. Ďalej poukázal na tabuľky žalobcu v jeho replike, čiže vo vyjadrení z 11.10.2023. Článok 6, písm. b) Smernice hovorí o priemernom pracovnom čase. Zároveň článok 16, písm. b) hovorí o štvormesačných referenčných obdobiach. Ďalej odsek 15 a odsek 16 preambuly tejto smernice hovorí o potrebe odchýlky od určitých ustanovení pri určitých odvetviach, ktoré sú vymenované v článku 17 ods. 3 písm. b), v ktorom bode III hovorí o odchýlke od článku 16 o protipožiarnych službách, teda aj na samotného žalobcu. Tento je ďalej vysvetlený v článku 19 Smernice a teda v prípade protipožiarnych služieb ide o referenčné obdobie 6 mesiacov. Podľa neho v zásade iba v jednom referenčnom období bola porušená smernica presne o 36 sekúnd, teda priemerný prac. čas v tomto referenčnom období žalobcu bol 48,01 hod. týždenne. V ďalšom referenčnom období od novembra 2020 do apríla 2021 ide o priemer 45,08 hodín, od mája 2021 do októbra 2021 ide o 47,165 hodín, od novembra 2021 do decembra 2022, pretože žalobca účelne preskočil čas kedy jeho prac. čas bol rozvrhnutý rovnomerne, nakoľko by mu to porušenie nevychádzalo a v tomto referenčnom období to vychádza na 46,97 hodín týždenne a v poslednom referenčnom období od januára 2023 do apríla 2023, nakoľko viac nežaloval, to vychádza na 46 hodín presne. Všetky tieto priemery boli zaokrúhlené nahor. Poukázal už na citované uznesenie NS SR 7Cdo/20/2021 z 31. januára 2023 a na potrebu individuálneho prístupu ku každej takejto žalobe. Na to reagoval právny zástupca žalobcu, že žalovaný počíta len s pevnými referenčnými obdobiami, avšak s odkazom na čl. 19 Smernice a § 86 ZoHZZ. Ust. § 86 ods. 1 ZoHZZ upravuje tzv. nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, tento považuje žalovaný za referenčné obdobie. Právmna zástupca poukázal na to, že § 86 ods. 1 zákona o hasičskom zbore upravuje tzv. nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. V tomto rozsahu nijak, ani z dôvodovej správy v tomto zákone nevyplýva, že by úmysel zákonodarcu bol, aby sa toto ustanovenie považovalo za tzv. referenčné obdobie, tak ako to má na mysli smernica. Zákon o hasičskom zbore, tzv. referenčné obdobia vôbec nespomína, s takýmto pojmom nepracuje a teda ich ani neupravuje. Pojem tzv. referenčné obdobie je potrebný na výpočet týždenného priemerného prac. času a pojem obdobie, v ktorom je služobný čas nerovnomerne rozvrhnutý sú dva samostatné pojmy s rozdielnou aj dôsledkom z nich vyplývajúcich Nedá sa stotožniť to, že teda je čas nerovnomerne rozvrhnutý a teda tým pádom, že toto zároveň znamená, že je to referenčným obdobím. Ďalej uviedol, že unijné právo pozná jednak pevné a jednak

pohyblivé referenčné obdobia a tieto nemusia nasledovať tak, že idú od januára následne (január, február, atď, pozn. súdu).

18. Súd vec právne posúdil podľa nasledujúcich právnych predpisov:

19. Podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods.5.

20. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

21. Podľa článku 1 bod 2 Smernice, táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

22. Podľa článku 1 bod 3 Smernice, táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

23. Podľa článku 2 bod 1 Smernice, „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

24. Podľa článku 6 písm. b) Smernice, členské štáty príjmu opatrenia na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

25. Podľa článku 16 písm. b) Smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

26. Podľa § 85 ods. l ZoHZZ, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

27. Podľa § 85 ods. 2 ZoHZZ, služobný čas príslušník je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

28. Podľa § 86 ods. 1 a 2 ZoHZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

29. Podľa § 91 ods. 1 ZoHZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

30. Podľa § 91 ods. 3 ZoHZZ, v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

31. Podľa § 92 ods. 1 ZoHZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

32. Podľa § 97 ods. l písm. h) ZoHZZ, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

33. Podľa § 103 ods. 5 ZoHZZ, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom, okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

34. Podľa § 122 ods. l až 3 ZoHZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. l určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada
a) 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,
b) 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu, alebo na inom dohodnutom mieste, a 25% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,
c) 5% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

35. Podľa § 13 ods. 1 až 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

36. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za nesporne preukázané, že žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru odpracoval v rozhodnom období, t.j. od 05/2020-03/2022 a za obdobie od 12/2022 do 04/2023 pracovný čas, ktorý zjavne prekračuje 48 hodín týždenne. Žalobcovi sú nerovnomerne rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku v jednej 24 hodinovej zmene. Služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín od 22:30 hod. do 6:30 hod. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť za prácu nadčas. Hasiči teda strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny - prvá, druhá a tretia zmena, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva dni voľna.

37. Predmetom konania je nárok žalobcu uplatnený v podobe peňažného plnenia majúceho povahu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku nesprávnej implementácie pravidla únioového úprava do slovenského právneho poriadku, kedy malo dôjsť k porušeniu jeho práva na 48 hodinovú týždennú pracovnú dobu podľa čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES ako práva garantovaného právom Únie.

38. Predmet sporu sa preto nepochybne týka práva Únie, pričom v tejto súvislosti je potrebné zaoberať sa otázkou vzťahu únioového a vnútroštátneho práva. V zmysle čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 144 a tiež čl. 3 CSP je súd viazaný medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzťah únioového a vnútroštátneho práva sa tak riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex oficio. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (Ďalej len ESD) vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie oráva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda vyjadrenej v čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy alebo ohroziť reálne účinok komunitárneho práva.

39. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva

Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniovému právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom Únie. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry ESD nastáva, pokiaľ sú splnené kumulatívne jej tri predpoklady: a/ porušenie únionej normy, b/ porušenie úniového práva je dostatočne závažné, c/ medzi porušením úniového práva členským štátom existuje príčinná súvislosť.

40. Slovenská republika v zastúpení Ministerstva vnútra SR predstavuje garanta riadnej transpozície Smernice EÚ do slovenského vnútroštátneho poriadku, pokiaľ ide o nezarátanú tiež pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Preto námietka žalovaného týkajúcu sa nedostatku právomoci súdu nie je dôvodná.

41. Žalovaný ďalej namietal, že v spore nie je pasívne legitimovaný. Táto námietka nie je dôvodná. Podľa ustálenej judikatúry ESD v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva, patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdu a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených k zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva. Členský štát je povinný poskytnúť náhradu za dôsledky spôsobenej škody v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť za škodu, pričom podmienky náhrady škody, ako i premlčanie práva na náhradu škody stanovenej vnútroštátnymi predpismi, musia byť v súlade s princípmi ekvivalencie (rovnocennosti) a efektivity. Niet ale prekážok, aby pasívne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika (viď rozsudok C - 429/09 G. Fuß z 25.11.2010), v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnej dobe. Súčasne Slovenská republika je garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/01 Z.z. Navyše, ako už bolo uvedené, absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodárneho a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva únie dopustil, resp., ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych predpisov nahradiť.

42. Pokiaľ v prejednávanom prípade pre danú oblasť neexistuje špecializovaná právna úprava, namieste je využitie analógie iuris a analógie legis rešpektujúc princípy úniového práva. Vnútroštátne právo SR síce pozná osobitný zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý upravuje otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, táto je však daná iba v prípade, pokiaľ existuje nezákonné rozhodnutie, či nesprávny postup v príčinnej súvislosti, s ktorými vznikla tvrdená škoda. Sporná vec sa týka porušenia práva Únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu smernice do zákona č. 315/01 Z.z., teda nejde o naplnenie zákonných predpokladov aplikácie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

43. V konaní sa žalovaný ďalej bránil námietkou, v zmysle ktorej sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času a otázky odmeňovania, ako aj námietkou, v zmysle ktorej mal za to, že článok 2 ods. 1 a článok 6 Smernice boli riadne prebraté a transponované do zákona č. 315/2001 Z.z. (ZoHZZ).

44. Súd sa preto zaoberal otázkou pôsobnosti Smernice čo sa týka príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na výklad rozsudkov SDEÚ, tak ako na ňu správne poukázal aj žalobca, kde v bode 27 rozsudku C - 518/15 R. Matzaka z 21.02.2018 bolo uvedené: „... Súdny dvor rozhodol, že smernica 2003/88 sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie.“ Žalovaný svoju obranu založil na tvrdení, že Smernica poukazuje vo svojom článku 1 odd. 3 na Smernicu Rady č. 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ktorá podľa článku 2 ods. 2 uvádza negatívne vymedzenie pôsobnosti na tzv. určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, medzi ktoré

žalovaný zaradil aj činnosť vykonávanú príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru. V tejto súvislosti súd poukazuje na pomerne ustálenú súdnu prax pri posúdení tejto otázky v obdobných veciach, ako napríklad v rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/148/2021 - 177 zo dňa 23.03.2022, kde bolo konštatované, že: „Článok 1 ods. 3 smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činnosti, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391/EHS sa v zmysle článku 2 ods. 1 uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecné uvedené činnosti služieb (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.). Ako vyplýva z odseku 2 prvého pododseku tohto článku neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutné v rozpore charakteristicky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napr. v oblasti civilnej ochrany. Na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru sa táto výnimka nevzťahuje. Cieľom smernice je zlepšiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci. Výnimky z pôsobnosti uvedené v článku 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Okrem iného článok 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, a charakteristicky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku. Ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napr. katastrofa, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Niet preto pochybností, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.“ Uplatnenie Smernice aj na hasičov bolo niekoľkokrát konštatované aj v niekoľkých ďalších rozhodnutiach SDEÚ, kde o.i. bolo rozhodnuté, že článok 6 písm. b) Smernice bude mať priamy účinok, nakoľko jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu domáhať v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (napríklad rozsudok C - 429/09 G. Fuß z 25.11.2010, konkrétne bod 63.). Tu súd poukazuje aj na fakt, že v konaní pred vnútroštátnym súdom bude takto na strane žalovaného vystupovať štát zodpovedný za dodržanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie.

45. Pri posúdení otázky, či na strane žalobcu došlo k porušeniu práva Európskej únie štátom, a to v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice, súd poukazuje na argumentáciu žalobcu, v zmysle ktorej ZoHZZ nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času služobnú pohotovosť hasičov, a v dôsledku toho dochádza k pravidelnému prekračovaniu takto vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času. Po bližšej analýze ustanovení § 85 a 92 ZoHZZ je možné zistiť, že argumentácia žalobcu je správna, nakoľko podľa § 85 ods. 1 ZoHZZ platí, že služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. V zmysle § 92 ods. 1 ZoHZZ služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Z predmetných zákonných vymedzení jednoznačne vyplýva, že služobná pohotovosť príslušníka Hasičského a záchranného zboru „len“ bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Takto má súd za to, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby a odráža len stav pripravenosti hasiča na prípadné vykonanie štátnej služby, ak k nej bude zamestnávateľom povolaný. Na vyššie uvedené ustanovenia potom nadväzuje § 122 ods. 3 ZoHZZ, kde sa konkretizuje, že náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorá nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 ZoHZZ výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 § 103 v spojení s § 122 ods. 1 ZoHZZ).

46. Na základe vyššie uvedených skutočností je nepochybné, že Smernica 2003/88 ES nebola správne transponovaná. Žalobca ako príslušník Hasičského záchranného zboru Slovenskej republiky má Smernicou garantované právo na maximálny 48 hodinový pracovný čas v zmysle článku 6 písm. b) Smernice. Otázku podstatnú pre toto konania, a to či do pracovného, resp. služobného času žalobcu sa zarátava aj doba jeho služobnej (pracovnej) pohotovosti vyriešil v prípade hasičov ESD vo svojom rozsudku C - 429/09 G. Fuß tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých

hasičov ďalej uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES“. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010). Ďalej v bode 35 sa konštatuje, že ESD už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (pozri rozsudky Pfeiffer a i., bod 99, ako aj Fuß, bod 52).

47. Žalobca v konaní predložil výpis z dochádzkového systému (č.l. 3-10), ktorý reálne odzrkadľuje počet odpracovaných hodín v tom ktorom mesiac za vyššie uvedené obdobie, je teda relevantným dôkazom. V každom 4 – mesačnom referenčnom období pritom došlo k prekročeniu maximálneho 48 hod. týždenného pracovného času, nie je pritom podstatné, či k takému to prekročeniu došlo každý mesiac alebo len raz. Zároveň sa súd stotožňuje s tvrdením žalobcu, že referenčné obdobia nemusia byť určené od januára následne, ale môže ísť aj o pohyblivé referenčné obdobia (napr 05/2020-08/2020). Vychádzajúc z uvedeného výpisu, za obdobie 05/2020-08/2020 došlo u žalobcu k prekročeniu nasledovne: v mesiaci 05/2020 činil priemerný týžd. prac. čas 52,14 hod., k prekročeniu teda došlo. V referenčnom období 09/2020-12/2020 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: 09/2020 činil týždenný priemerný čas žalobcu 54,07 hod., v mesiaci 10/2020 činil týždenný priemerný čas žalobcu 56,27 hod., v mesiaci 11/2020 činil týždenný priemerná čas 52,14 hod. V referenčnom období 01/2021-04/2021 došlo u žalobcu k prekročeniu nasledovne: v mesiaci 01/2021 týždenný priemerný pracovný čas činil 49,78 hod., v mesiaci 03/2021 to bolo 53,05 hod. týždenne, v mesiaci 04/2021 to bolo 53,45 hod. týždenne. V referenčnom období 05/2021-08/2021 došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: v mesiaci 07/2021 činil priemer. týždenný pracovný čas žalobcu 54,48 hod. V referenčnom období 09/2021-12/2021 došlo k prekročeniu týžd-. pracovného času u žalobcu v týchto mesiacoch: 09/2021 priemer. týžd. pracovný čas bol 50,12 hod. V referenčnom období od 01/2022-12/2022 (teda za mesiace, január, február, marce, december 2022) došlo k prekročeniu max. týžd. prac. času v týchto mesiacoch: 03/2022 činil priemerný týžd. prac. čas 60,76 hod. V referenčnom období 01/2023-04/2023 činil došlo k prekročeniu v týchto mesiacoch: v mesiaci 02/2023 činil priemer. týždenný pracovný čas žalobcu 49,78 hod. Z uvedeného je zrejmé, že v 4 mesačných referenčných obdobiach strávil žalobca na pracovisku v rozsahu od 4,14 hod až 12,76 hod. nad maximálny rozsah 48 hod. priemerného týždenného pracovného času, ktorý garantuje žalobcovi úniové právo. Žalobca pritom pri výpočte odpracovaných hodní (služobný čas + pracovná pohotovosť) správne krátil rozhodné obdobie pri výpočte priemerného týždenného pracovného času vždy o dovolenku (16 hodín/ deň), ktorú žalobca v tom ktorom mesiaci čerpal (viď výpočet žalobcu v tabuľke na č.l. 87-96).

48. Zo žaloby, výpisu z dochádzkového systému a tabuliek predložených stranami vyplynulo, že žalobca v období od 05/2020-03/2022 a v období od 12/2022 do 04/2023 strávil na pracovisku 1.342 hodín pracovnej pohotovosti, ktoré sa mu nezarátali do služobného času a ani do práce nadčas. Z uvedeného tiež vyplynulo, koľko hodín žalobca odpracoval v rámci služobného času, resp. koľko hodín predstavoval v jednotlivých mesiacoch jeho fond pracovného času (od 48 hodín až do 251,73 hodín mesačne) a koľko času odpracoval v rámci pracovnej pohotovosti a nadčasu. Podľa týchto údajov žalobcu priemerný týždenný pracovný čas v rámci jedného mesiaca (pri zohľadnení fondu pracovného času v tom ktorom mesiaci a času pracovnej pohotovosti - ich súčet vydelený priemerným počtom týždňov v mesiaci v období od 05/2020-03/2022 a v období od 12/2022 do 04/2023 prevyšoval 48 hodinový týždenný pracovný čas.

49. Žalobca ako hasič nepochybne odpracoval v citovanom období priemerný týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas stanovený Smernicou, na základe čoho súd uzavrel, že sa môže dovolávať práva Európskej únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia proti Slovenskej republike. Súd dodáva, že nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ a jeho dodržiavanie Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom Slovenskej republiky, ktoré však nerešpektuje Smernicu v článku 6 písm. b), ktorá je pre tento vzťah priamo aplikovateľná, v zmysle rozsudku C - 429/09 G. Fuß nezbavuje Slovenskú republiku zodpovednosti za jej nedodržiavanie v prípade hasičov zamestnaných vo verejnoprávnom sektore, a nie je preto relevantné žalovaným

zdôrazňované rozlíšenie medzi zodpovednosťou Slovenskej republiky za nesprávnu transpozíciu a zodpovednosťou zamestnávateľa žalobcu za nesprávnu aplikáciu pri úprave pracovného času v služobnom pomere žalobcu.

50. V tomto konaní si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom podmienky uplatnenia nároku sú dané v zmysle ustálenej judikatúry SDEÚ (napríklad rozsudok C - 118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL z 26.01.2010) a sú dané splnením troch podmienok, ako na to poukázal žalobca: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva, 2. porušenie je dostatočne závažné, a napokon 3. medzi takýmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Ako to bolo konštatované aj v početných obdobných veciach, článok 6 písm. b) Smernice predstavuje právnu normu Európskej únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, pričom súd opätovne poukazuje na právne závery vo veci C - 429/09 G. Fuß, kde bolo zdôraznené, že priamy účinok čl. 6 písm. b) Smernice, keď podľa neho priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Prvá podmienka týkajúce sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je preto splnená.

51. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou SDEÚ v danej oblasti. Tu bolo nesporne určené, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek „rozumné pochybnosti“. Keďže žalobca v dotknutom období odpracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva EÚ. Preto bude v predmetnej veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody.

52. Čo sa týka poslednej tretej podmienky, súd má za to, že tu existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tak, že nebol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas, čo muselo mať nevyhnutne za následok stratu času na odpočinku, na ktorý by v opačnom prípade mal mať žalobca nárok. V súvislosti s argumentáciou žalovaného o tom, že žalobca mal pred podaním žaloby na súd upozorniť nariadeného na vyššie uvedené skutočnosti, resp. že mal prejaviť primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah, súd poukazuje na to, že ani v zmysle Smernice, ani v zmysle judikatúry SDEÚ, sa takáto aktivita zo strany žalobcu nepožaduje, resp. nie je podmienkou uplatnenia nároku na nemajetkovú ujmu, a súd tieto nepovažoval za relevantné pri posúdení nároku žalobcu. Súd vychádza jednak z priameho nároku každej dotknutej osoby domáhať sa voči členskému štátu náhrady škody a jednak z povinnosti každého členského štátu zabezpečiť dodržiavanie práva Únie. Uvedené namietanie by v praxi znamenalo prenášanie aktivity na jednotlivca, ktorému bola v dôsledku porušenia povinnosti členského štátu spôsobená škoda. Aj z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Aj vzhľadom na postavenie žalobcu ako slabšej strany vo vzťahu ku svojmu služobnému úradu, by podľa súdu takáto aktivita navyše bola zrejme kontraproduktívnou.

53. Žalobca si v konaní uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy poukazujúc na najbližšiu právnu úpravu v slovenskom právnom poriadku, aj vzhľadom na absentujúcu úpravu v Smernici, či inom právnom predpise, a to na ustanovenie § 11 a nasl. OZ. Na základe vyššie uvedenej argumentácie je zrejmé, že na strane žalobcu vznikla ujma v nemajetkovej sfére tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy žalobca musel reálne odpracovať viac, ako by bol povinný, ak by bola Smernica implementovaná správne. Súd poukazuje na to, že v tejto súvislosti už bolo súdmi SR ustálené, že v zmysle slovenského právneho poriadku náhradu ujmy v nemajetkovej sfére možno zabezpečiť len cez inštitút ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. OZ a nie cez inštitút náhrady škody, čo bude platiť aj pre prípady porušenia práva jednotlivca garantovaného právom EÚ. Tu súd poukazuje na právny názor vyjadrený v rozsudku C - 429/09 G. Fuß bod. 62: „...štát musí, s výhradou nároku na náhradu škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k

praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity).“ Súd má za to, že aj vzhľadom na tieto skutočnosti, kritéria pre stanovenie výšky náhrady musia byť analogické s úpravou ochrany osobnosti v OZ, pričom je treba zdôrazniť, že pod náhradu škody slovenský právny poriadok náhradu nemajetkovej ujmy nesubsumuje.

54. Úprava ochrany osobnosti v OZ nevyžaduje pre úspešnosť uplatnenia práva zavinenie toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Zodpovednosť za zásah do ochrany osobnosti sa preto nemôže nikdy vylúčiť dôkazom ospravedlniteľného omylu, predpokladom zodpovednosti nie je ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu, a bude stačiť, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť chránené práva. V danom prípade súd dospel k záveru, že podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ u žalobcu boli dané. V zmysle predmetného ustanovenia totiž platí, že výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd ako neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcu zo strany žalovaného posúdil nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ, ktorá skutočnosť bola spôsobilá privodiť následky neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, a to v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by žalobca mal nárok, ak bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Súd pri stanovení výšky náhrady za zásah žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu, a to práva na odpočinok, súkromie a rodinný život prihliadal na závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto zásahom vznikla a následky takýmto zásahom vyvolané, resp. následky, ktoré by takýto zásah bol spôsobilý vyvolať, na okolnosti zásahu, ako aj na doterajšiu súdnu prax pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy.
55. Žalobca bol v skúmanom období, t.j. 05/2020-03/2022 a v období od 12/2022 do 04/2023 (29 mesiacov celkovo), ukrátený o čas odpočinku, ktorý by mohol tráviť regeneráciou svojich psychických a fyzických síl, ako aj budovaniu vzťahov v rámci rodiny prípadne širších vzťahov, keď tento čas musel tráviť výkonom pracovnej pohotovosti nad rámec stanovený Smernicou. Súdu bolo na základe vykonaného dokazovania preukázané, že tento stav trval dlhodobo, pričom zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca z toho dôvodu nevie venovať svojej rodine ani svojim koníčkom toľko času, koľko by si predstavoval. Zároveň je nutné zdôrazniť, že žalobca nemal dostatok času na oddych, ktorý je nesmierne potrebný vzhľadom na rizikovosť jeho práce. Žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy (je hasičom so špecializáciou), ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Jeho práca je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná, preto je nevyhnutné, aby si žalobca mal možnosť po práci aj odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. K argumentácii žalovaného, že počas pracovnej pohotovosti žalobca nemusí byť aktívny, môže si oddýchnuť, súd zdôrazňuje, že osobitne v prípade hasičov, súdny dvor túto otázku riešil v rozhodnutí C-420/09 G. Fuß, keď potvrdil, že pracovný čas odpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby počas ktorej je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou. Nie je podstatné akým spôsobom žalobca vykonával služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdelý alebo aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť v stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na poručšenie článku 66 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena (viď napr. aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co 20/2023 zo dňa 30.3.2023 bod 36 odôvodnenia, posledný odsek).
56. Súd takto považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy za posudzované obdobie sumu 4.000 eur (za 29 mesiacov táto suma predstavuje 138 eur na mesiac), berúc do úvahy súdmi priznanú výšku nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch zásahu do práva na odpočinok, práva na rodinný život (napr. rozsudky Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 2Co/56/2022, 2Co/77/2022, 2Co/3/2023, 5Co 5/2023, rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici 14Co/34/2022, 17Co/83/2022, 17Co/78/2022, 17Co/77/2022). V prevyšujúcej časti (o 6.000 eur) súd preto žalobu ako nedôvodnú zamietol tak, ako je to uvedené v II. výroku tohto rozsudku.

57. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, a teda úspešnému žalobcovi súd priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Na tomto mieste súd zdôrazňuje, že v konaní si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška závisela od úvahy súdu, pričom žalobcu nie je možné zaťažiť procesnou zodpovednosťou za nepredvídanie výsledku, ktorý závisel vyslovene od úvahy súdu. Súd má za to, že takého rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania plne korešponduje s ustálenou rozhodovacou praxou súdov SR v obdobných veciach (pozn. súdu: obdobne v rozsudku Okresného súdu Košice II sp.zn. 41Cpr/10/2018 - 157 zo dňa 12.12.2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom

Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 2CoPr/3/2019 zo dňa 05.03.2020). Súd zároveň v predmetnom spore nevzhliadol žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa na aplikáciu ust. § 257 CSP.

58. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§262 ods. 2 CSP).

59. Súd návrh žalovaného na dlhšiu paričnú lehotu na plnenie považoval za nedôvodný, vzhľadom na výšku priznanej nemajetkovej ujmy (3.000 eur).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 CSP).
V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§363 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (358 CSP).
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.